

APbescherming in een
digitale wereld

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
T 070 8888 500
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Vertrouwelijk/Aangetekend
De Staatssecretaris van Financiën
De heer Eelco Eerenberg
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

Onderwerp

Herbeoordeling privacyorganisatie van de Belastingdienst

Geachte heer Eerenberg,

De privacyorganisatie van een organisatie vervult, tezamen met de functionaris voor gegevensbescherming, een cruciale rol bij het realiseren van een cyclus van continue verbetering van de bescherming van persoonsgegevens.¹ In het kader van het geïntensiveerde toezicht op de Belastingdienst heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) in december 2024 uw voorganger het dringende advies gegeven om de privacyorganisatie van de Belastingdienst te herijken en te versterken.² De AP constateerde met name dat er meer duidelijkheid moest komen over de taken en verantwoordelijkheden van de rollen opererend binnen de privacyorganisatie. Daarnaast stelde de AP dat de centrale regie op alle activiteiten gericht op naleving van de AVG en Wpg verbeterd diende te worden. De afgelopen maanden heeft de AP het huidige functioneren van de privacyorganisatie van de Belastingdienst wederom onderzocht. Hierbij ontvangt u de resultaten van dit onderzoek.

Conclusie

De AP concludeert dat, ondanks dat er zichtbare en merkbare verbeteringen zijn opgetreden in het functioneren van de privacyorganisatie, er nog steeds een aanzienlijk aantal knelpunten zijn. In deze brief beschrijft de AP deze knelpunten.

¹ Verplichting uit hoofde van artikel 24, eerste lid, AVG.

² Brief van 23 december 2024 met kenmerk 2024-035019.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

Uitgevoerd onderzoek

De resultaten van dit onderzoek komen voort uit interviews met in totaal 32 personen en inzage in documentatie betreffende de privacyorganisatie van de Belastingdienst.³ De AP heeft gesproken met meerdere functionarissen die onderdeel zijn van de privacyorganisatie: de Chief Privacy Officer (CPO) en het CPO-team, vaktechnisch adviseurs, vaktechnisch coördinatoren, landelijk vaktechnisch coördinatoren, kennisgroep AVG/Privacy en datacoördinatoren (in totaal 16 personen). Daarnaast is er gesproken met meerdere personen die samenwerken met (onderdelen van) de privacyorganisatie⁴ en met de directeuren van een aantal organisatieonderdelen.⁵ Tot slot heeft de AP de functionaris voor gegevensbescherming (FG) en diens plaatsvervanger geïnterviewd over het functioneren van de privacyorganisatie van de Belastingdienst.

Leeswijzer

Deze brief is als volgt opgebouwd. In de eerste paragraaf wordt kort toegelicht hoe de Belastingdienst haar privacyorganisatie op dit moment heeft ingericht. In de tweede paragraaf benoemt de AP een aantal door haar waargenomen positieve ontwikkelingen sinds de vorige beoordeling. De derde paragraaf gaat in op de knelpunten die de AP nog steeds ziet die een goed functioneren van de privacyorganisatie in de weg staan. Deze brief wordt afgesloten met een opdracht voor verbetering.

1. De privacyorganisatie van de Belastingdienst

De inrichting van de privacyorganisatie van de Belastingdienst staat beschreven in de nota 'Herzien voorstel privacygovernance' (hierna: de Nota privacygovernance).⁶ Daaruit volgt dat de Belastingdienst deze heeft ingericht aan de hand van het Three-lines-of-defense model.⁷ In elke lijn opereren meerdere rollen en elke rol heeft zijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Bij het ontwerp van de privacyorganisatie is aangesloten bij de reeds bestaande lijn- en ketensturing van de organisatie⁸ en de in 2022 opgerichte vaktechnische structuur AVG/privacy.⁹ De Nota privacygovernance stelt als kader kort samengevat de volgende:¹⁰

Eerste lijn

De eerste lijn bestaat uit een aantal (algemeen) directeuren," die elk verantwoordelijk zijn voor de naleving van het gegevensbeschermingsrecht binnen hun eigen directie. Deze verantwoordelijkheid ziet op de *werking*, niet op de opzet en bestaan ervan. Vanuit diens rol van ketenvoorzitter zijn deze algemeen

³ O.a. de kaders vastgesteld door directie IV&D in 2024 en 2025, een overzicht en uitleg van de structurele overleggen tussen functionarissen over de bescherming van persoonsgegevens en de instrumenten waarmee de CPO regie voert.

⁴ Medewerkers van de afdelingen Fiscaal Juridische Zaken, Uitvoering en Handhavingsbeleid, Architectuur, CDO-office en Services & Projecten binnen directie IV&D.

⁵ De algemeen directeuren van de directies Particulieren, MKB, Grote Ondernemingen en CAP, de directeur Vaktechniek en directeur IV&D.

⁶ Het document 1.080425. door bestuursteam vastgestelde privacygovernance belastingdienst.pdf.

⁷ Zie paragraaf 2.3 van het Rapport Inrichting rijksbrede privacygovernance, d.d. 18 oktober 2022, Berenschot.

⁸ Het document Nota Verhouding Lijn- en Ketensuring 9 okt 2023.pdf.

• Het document Bijlage 5 Nota VTS privacy-3.pdf. De vaktechnische structuur is de gelaagde structuur van juridisch experts, georganiseerd per belastingmiddel en daarnaast voor de kennisgebieden formeel recht, controle en inning.

¹⁰ Teksten tussen enkele aanhaalingstekens betreffen citaten uit de Nota privacyorganisatie.

¹¹ Van de directies Particulieren, MKB, Grote Ondernemingen, FIOD, KI&S, CAP, CFD, O&P, DF&A en F&MI.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

directeuren daarnaast verantwoordelijk voor de naleving van het gegevensbeschermingsrecht binnen hun keten, voor wat betreft *opzet* en *bestaan*.

De eerste lijn bestaat tevens uit de volgende uitvoerende rollen: de datacoördinatoren (hierna: Dc's), de vaktechnisch adviseurs (hierna: Vta's) en de vaktechnisch coördinatoren (hierna: Vaco's). De Vta's zijn gepositioneerd op de kantoren en zijn 'het eerste aanspreekpunt voor medewerkers op de werkvloer'. De Vaco's zorgen voor 'eenheid van beleid en uitvoering op juridisch privacyrechtelijk vlak' en de Dc's fungeren als 'eerste aanspreekpunt voor de lijn- en ketenmanagement voor privacymanagement-vraagstukken'. De Dc's en de Vaco's hebben 'een gelijkwaardige rol met een ander taakaccent.'

Tweede lijn

De tweede lijn bestaat uit de CPO, de landelijk vaktechnisch coördinatoren (hierna: Lavaco's) en de kennisgroepvoorzitter AVG/Privacy. De CPO is samen met diens ondersteunende CPO-office gepositioneerd binnen de kaderstellende directie IV&D. De Lavaco's en de kennisgroepvoorzitter zijn gepositioneerd bij de adviserende directie Vaktechniek.

De CPO heeft 'de centrale regie en een kaderstellende en strategische adviserende rol, gericht op de AVG en Wpg'. De CPO is 'primair verantwoordelijk voor de privacyvisie, -strategie, -governance en het privacybeleid van de Belastingdienst' en 'geeft gevraagd en ongevraagd advies over privacyvraagstukken'. De CPO is daarnaast belast met 'het monitoren van de voortgang en de kwaliteit op gemaakte privacy (management) afspraken en de uitvoering van landelijk privacybeleid'. De CPO 'zorgt voor optimaal gebruik van kennis en middelen'. Ten slotte is de CPO de escalatielijns voor de Dc's.

De Lavaco's 'geven op landelijk niveau een zwaarwegend advies over juridisch inhoudelijke vragen op het snijvlak van de fiscale wet- en regelgeving, opsporing, AVG en Wpg'. Zij borgen in hun advisering 'de eenheid van beleid en uitvoering'. De kennisgroep AVG/Privacy 'beantwoordt rechtsvragen en verleent desgevraagd bijstand op complexe vraagstukken'. De standpunten die de kennisgroep inneemt worden aangemerkt als beleid van de Belastingdienst en worden extern gepubliceerd.

Derde lijn

De rollen in de derde lijn houden onafhankelijk toezicht op de Belastingdienst, bestaande uit de FG, interne auditafdelingen van de Belastingdienst, de Auditdienst Rijk, de Algemene Rekenkamer en de AP.

2. Positieve ontwikkelingen sinds brief van december 2024

De AP ziet dat de Belastingdienst in 2025 goede stappen heeft gezet. Dit heeft in ieder geval geleid tot de volgende verbeteringen in het functioneren van de privacyorganisatie:

- Op 8 april 2025 is door de hoogste ambtelijke leiding van de Belastingdienst de eerdergenoemde Nota privacygovernance vastgesteld, waarmee op hoofdlijnen de taken en verantwoordelijkheden van de rollen binnen de privacyorganisatie van de Belastingdienst zijn vastgelegd. Tevens geeft dit document een kader waaruit volgt welke algemeen directeur voor welk bedrijfsproces de zogenoemde 'intern verwerkingsverantwoordelijke' is.
- Er is toen tevens een *use case* formulier in gebruik genomen om eventuele onduidelijkheden in de privacygovernance op een gestructureerde wijze in te brengen bij de CPO.¹²

¹² Het document Use cases privacygovernance_format.doc.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

- Op persoonlijk niveau is er over het algemeen goed contact tussen de verschillende personen met een rol binnen de privacyorganisatie, de onderlinge samenwerking is aanzienlijk verbeterd.
- Er vinden vaste terugkerende overleggen plaats, en in verschillende samenstellingen, tussen de verschillende rollen binnen de privacyorganisatie.
- De positionering van de CPO en haar office is verbeterd. De CPO en het CPO-office zijn goed vindbaar en benaderbaar. Er is een CPO postbus.
- De zichtbaarheid en vindbaarheid van de Vta's en Vaco's is verbeterd waardoor vragen van medewerkers over hoe zij het gegevensbeschermingsrecht moeten toepassen in hun werk eerder worden beantwoord. Zij verzorgen ook waardevolle awareness sessies voor medewerkers. Tot slot vormt de vaktechnische lijn AVG/Privacy binnen de Belastingdienst een belangrijk netwerk van juridisch inhoudelijke experts.
- Naast bovengenoemde Nota privacygovernance zijn er door de CPO twee verplichtende kaders vastgesteld, nl. voor (1) de verplichting tot het registreren van verwerkingen van persoonsgegevens en toets DPIA plicht en (2) het uitvoeren van een DPIA.¹³
- Middels een lijst van Ketens Overstijgende Strategische Opdrachten (KOSO-lijst) worden jaarlijkse doelen en prioriteiten op o.a. het gebied van verbetering van de naleving van de AVG/Wpg vastgesteld voor alle ketens binnen de Belastingdienst. Door middel van periodieke overleggen tussen de ketenvoorzitters en de directeur IV&D wordt de voortgang gemonitord.

De AP waardeert het dat deze verbeteringen zijn doorgevoerd. Echter, ondanks deze verbeteringen constateert de AP dat er ook nog aanzienlijke knelpunten zijn die een goed functioneren van de privacyorganisatie in de weg staan. Die knelpunten zien, net zoals geconstateerd in december 2024, veelal op onduidelijkheid over taken en verantwoordelijkheden en een gebrekkige regie. De huidige knelpunten worden hierna besproken. Deels overlappen en/of versterken ze elkaar.

3. Gesignaleerde knelpunten

a. De opsplitsing van de privacyorganisatie in twee assen maakt het extra complex

Zoals beschreven in paragraaf 1 van deze brief, heeft de Belastingdienst ervoor gekozen om de eerste en tweede lijn in haar privacyorganisatie op te knippen in twee assen met elk hun eigen rollen en verantwoordelijkheden: de *Dc-CPO-as* en de *Vta-Vaco-Lavaco-as*. Deze opsplitsing voegt extra complexiteit toe aan een al ingewikkeld functioneren van de privacyorganisatie binnen de lijn- en ketensturing van de Belastingdienst.

Praktisch al geïnterviewden, zowel de rollen binnen als rond de privacyorganisatie, hebben aangegeven dat er veel onduidelijkheid voortkomt uit de opsplitsing in de twee assen en de beperkte toelichting erop in de Nota privacygovernance. Veelgehoorde kritiekpunten van geïnterviewden zijn:

- Het merendeel van de vragen die opkomen vanaf de werkvloer zijn niet directie/afdeling-specifiek, waardoor Vta's en Vaco's zich geregeld buigen over hetzelfde vraagstuk.

¹³De documenten 8. Bedrijfsvoering_WP Registervmelding en Toetsing op DPIA-Plicht 2.0c.pdf en 8. Bedrijfsvoering_WP Uitvoeren DPIA 2.0c.pdf.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

- Alle directie-overstijgende vragen moeten naar de Lavaco's, waar vervolgens een ophoping ontstaat en besluitvorming uitblijft.
- Onduidelijkheid over de taakverdeling tussen de Dc's en de Vaco's. Dit komt omdat niet duidelijk is vastgelegd wat het precieze onderscheid is tussen 'privacymanagement' en 'juridisch inhoudelijk'.¹⁴
- De en Vaco hebben volgens de Nota privacygovernance een gelijkwaardige rol maar in de praktijk wordt dit niet zo ervaren. De Vaco heeft een adviserende rol, terwijl de rol van De uitvoerend is.
- Intensief overleg/samenwerking tussen Dc's en Vaco's is noodzakelijk maar lastig omdat ze niet binnen dezelfde afdeling of op dezelfde locatie werkzaam zijn.
- Escalatielijnen zijn onduidelijk. Naast de hiërarchische lijn (naar de algemeen directeur van een directie) en de vaktechnische lijn (naar de Lavaco) is er in dit geval ook de Dc-CPO lijn.
- Het is onduidelijk wie knopen doorhakt bij verschillende meningen over de interpretatie van de AVG en de Wpg. Is dat de rol van de Lavaco of de CPO?

Toen in 2022 de vaktechnische structuur AVG/Privacy is toegevoegd aan de bestaande structuur van Dc's en het centrale team van privacyofficers (de voorloper van het CPO-office) is de aanbeveling gedaan om de samenloop van de werkzaamheden nader uit te werken.¹⁵ De FG heeft destijds de noodzaak hiervan ook benadrukt.¹⁶ De AP constateert nu dat die aanbeveling onvoldoende is opgevolgd. Ook is de AP van mening dat in de nota 'advies vaktechnische structuur', welke destijds in 2022 als basis heeft gediend voor het besluit om de vaktechnische structuur AVG/Privacy op te richten, er onvoldoende aandacht is besteed aan mogelijk ongewenste neveneffecten.¹⁷

b. Het takenpakket van de rol van datacoördinator is onvoldoende concreet en afgebakend

De Nota privacygovernance bepaalt dat de De 'het eerste aanspreekpunt is voor directie en lijn en ketenmanagement voor privacy management vraagstukken'. En ze 'hebben een coördinerende rol en zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van de eerstelijns verwerkingsverantwoordelijke bij risico gebaseerde besluit- en beleidsvorming in brede zin (naar privacyaspecten ook financiële, operationele en reputatie aspecten e.d.) en de coördinatie op het (doen laten) uitvoeren van de verantwoordingsverplichtingen op grond van de AVG.' Er staat in de Nota privacygovernance ook dat deze rol nader moet worden uitgewerkt.¹⁸

De AP constateert dat bovenstaande algemene omschrijving nog onvoldoende is omgezet in concrete taken en verantwoordelijkheden. De geïnterviewde De's gaven het volgende aan: Zij worden vanuit verscheidene onderdelen van de organisatie voor van alles benaderd, vaak met korte deadlines, en het is voor hen onduidelijk wat er van hen wordt verwacht. Het type werk tussen De's onderling kan verschillen (operationeel of strategisch, adviserend of goedkeurend enz.). Ook het onderscheid tussen de taken van

¹⁴ Een voorbeeld van een discussie is de vraag wie de rechtmatigheidsparagraaf in een DPIA zou moeten schrijven. Vanuit de twee assen heeft de AP hierover verschillende opvattingen gehoord.

¹⁵ Aanbeveling 7 in de nota 'advies vaktechnische structuur'.

¹⁶ In het advies van de FG bij de Integrale rapportage privacy van juni 2023.

¹⁷ Het document Bijlage 5 Nota VTS privacy-3.pdf.

¹⁸ Voetnoot 13 in de Nota privacygovernance.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

Dc's en andere aangrenzende rollen¹⁹ is niet helder, en omdat de Dc's en de Vaco's een 'gelijkwaardige rol met een verschillend taakaccent' hebben is het gevolg dat de taken die een Vaco niet oppakt bij de De terechtkomen. In de werkprocessen aangaande het verwerkingenregister, DPIA's en het IV Voortbrengingsproces zijn wel concrete taken van een De benoemd en daarnaast werkt het CPO-team aan een algemene RASCI-tabel.²⁰ In de dagelijkse praktijk geeft dit de geïnterviewde Dc's echter nog onvoldoende handvaten. Door de onduidelijkheid zijn ze ook moeilijk in staat om 'nee' te zeggen tegen verzoeken en ervaren ze hoge werkdruk.

- c. Geen heldere taakverdeling, procedures en regie om te komen tot juridisch inhoudelijk beleid over de interpretatie van de AVG en Wpg

De geïnterviewden gaven aan dat er binnen de Belastingdienst veel vragen leven over de interpretatie van de AVG en Wpg en hoe dit moet worden toegepast in specifieke situaties in het werkveld van de Belastingdienst. De AP constateert dat met name de functionarissen binnen de vaktechnische lijn AVG/Privacy met deze vragen bezig zijn maar dat dit nog te beperkt leidt tot vastgestelde en bekendgemaakte richtlijnen voor de gehele organisatie.²¹ De AP ziet hiervoor in ieder geval de volgende oorzaken.

Ten eerste constateert de AP op basis van de interviews dat de Vta's en Vaco's beperkt worden ondersteund in hun werk.²² Zo is er geen centrale kennisbank binnen de Belastingdienst waar (definitieve) juridische adviezen en standpunten worden opgeslagen met als gevolg dat medewerkers hun eigen archief bijhouden.²³ Gesteld is ook dat bij een nieuwe vraag de Vta's en Vaco's eerst gaan rondvragen of iemand anders binnen de vaktechnische lijn AVG/privacy er al naar gekeken heeft en de notulen van de Landelijk Vaktechnisch Overleg (LVO) moeten doorzoeken. Ook is er voor het bijhouden van relevante jurisprudentie geen werkproces of systeem ingeregeld.²⁴ Wel is het zo dat belangrijke jurisprudentie wordt besproken tijdens het LVO en dat daar mondeling een vertaling wordt gemaakt naar de uitvoeringspraktijk van de Belastingdienst. De AP is verteld dat er voor het ontwikkelen van een ondersteunende applicatie geen tijd en middelen beschikbaar worden gesteld. Vaco's houden op persoonlijke titel jurisprudentie-overzichten bij en maken nieuwsbrieven.

Een tweede oorzaak ziet de AP in het ontbreken van een helder en beschreven besluitvormingsproces dat leidt tot vastgestelde standpunten over de interpretatie van de AVG/Wpg en de toepassing ervan binnen de Belastingdienst. De verantwoordelijkheden van de Lavaco's en de CPO op dit vlak zijn voor veel geïnterviewden en voor de AP onduidelijk. Ook de rol van de kennisgroep AVG/Privacy is voor de AP niet

¹⁹ Vaco maar ook de datasteward, adviseur Informatiehuishouding, business owner enz. Zie document Nota 'blauwdruk' afd ID&S 0.6-2.docx.

²⁰ Het document RASCI-privacy BD 0.9.1 - nog niet goedgekeurd.xls.

²¹ Er is een intranetsite met algemene uitleg over de AVG en enkele Q&A's over concrete situaties in het werk van medewerkers. Daarnaast beantwoorden Vta's en Vaco's vragen mondelingen per email en er is een nieuwsbrief.

²² In september 2024 is door een Lavaco richting de AP al benoemd dat het kennismanagement verbeterd moest worden.

²³ Sommigen gebruiken de harde schijf of een Connect People pagina (al dan niet gedeeld binnen de directie), anderen hun mailbox.

²⁴ Er zou sprake zijn van gesprekken met directie iV over het kopen van een product, maar over de status daarvan hebben geïnterviewden tegenstrijdig verklaard.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

duidelijk: adviseren zij alleen over vragen *op het snijvlak* van de fiscale wet- en regelgeving en AVG, zoals het gepubliceerde standpunt,²⁵ ofis hun taak breder?

Ten derde constateert de AP dat voor de rollen in de privacyorganisatie het niet duidelijk is wie de regie heeft over het vaststellen van juridisch inhoudelijke uitleg voor de organisatie, hetgeen leidt tot onnodig wachten en frustratie. Een overzicht van alle openstaande juridische vragen en welke vragen prioriteit hebben is er niet. Ondertussen zijn er wel Vta's en Vaco's bezig met het opstellen van werkinstructies en beslisbomen om de AVG toe te passen op de werkvloer, maar zoals benoemd gebeurt dit veelal op eigen initiatief en zonder centrale regie.

d. Wel verbetering maar nog steeds te weinig regie op alle activiteiten ter verbetering van naleving
AVG/Wpg

In de brief van december 2024 constateerde de AP dat de regie op activiteiten ter verbetering van de naleving AVG/Wpg onder de maat was en dat hier snel verbetering in moest komen. Begin 2025 is voor het eerst de KOSO-lijst vastgesteld met een aantal strategische opdrachten voor elke keten voor dat jaar. Voor het thema Privacy was de opdracht voor 2025: *'In Q2 zijn alle verwerkingen actueel en centraal aangeleverd. In Q3 is op alle bedrijfsprocessen een check op DPIA-plicht uitgevoerd. In Q4 zijn alle verplichte DPIA's uitgevoerd.'* Deze opdracht en de monitoring erop heeft zeker voor focus en regie gezorgd. Aan de andere kant moet de AP ook constateren dat, zoals de Belastingdienst zelf ook aangeeft, er op dit moment geen centraal overzicht is van acties die binnen de Belastingdienst worden uitgevoerd en nog moeten worden uitgevoerd om te gaan voldoen aan de AVG/Wpg.²⁶ Bijvoorbeeld het toetsen van bestaande applicaties²⁷ en handleidingen. Ook is het voor de FG onduidelijk wie bepaalt wat de benodigde acties zijn en of de verplichting om de FG naar behoren en tijdig te betrekken bij deze aangelegenheden voldoende plaatsvindt.²⁸

Uit de interviews blijkt dat Dc's en Vaco's onderdeel zijn van de lijnsturing en dat ze vermoeden dat ze niet altijd gevonden worden voor vragen vanuit de ketens.

e. Wel verbetering, maar nog steeds te weinig monitoring van de uitvoering van privacy(management)
afspraken

De Nota privacygovernance specificceert dat de CPO o.a. belast is met 'het monitoren van de voortgang en de kwaliteit op gemaakte privacy(management) afspraken'. Dergelijke afspraken zijn onder meer opgenomen in kaders. Zoals in paragraaf 2 benoemd, zijn er op dit moment drie kaders door de CPO vastgesteld, namelijk over de privacyorganisatie, over het aanleveren van verwerkingen voor het register en over het opstellen van een DPIA. Uit de interviews komt het beeld naar voren dat het CPO team de voortgang van de uitvoering van de afspraken in toenemende mate monitort, maar dat de monitoring van de kwaliteit nog achterblijft.

²⁵ Standpunt gepubliceerd over verhouding artikel 15 AVG en artikel 67 AWR, zie kennisgroepen.belastingdienst.nl/category/privacy-gegevensbescherming/

²⁶ Bijvoorbeeld een overzicht van alle nog openstaande juridische vraagstukken, zoals geconstateerd in knelpunt c.

²⁷ Zie ook de brief van de AP van 9 juli 2025 betreffende het onderzoek naar RAM en met RAM vergelijkbare systemen.

²⁸ Artikel 38 lid 1 AVG.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

De AP ziet dat er verbetering mogelijk is op het gebied van het uitvoeren van risicogerichte of steekproefsgewijze controles op de wijze waarop de directies en ketens de kaders interpreteren en toepassen. In de brief van de AP van september 2025 over het verwerkingsregister is door de AP al geconstateerd dat het CPO-office een beperkte kwaliteitscontrole uitvoerde op de informatie die directies hiervoor aanleveren.²⁹ De AP heeft begrepen dat er recent belangrijke stappen zijn gezet om hier verbetering in aan te brengen. Overigens is de lijn primair verantwoordelijk voor de inhoud, gegeven de wijze waarop de interne verwerkingsverantwoordelijkheid is belegd.

Daarnaast is na de vaststelling van de Nota privacyorganisatie door de CPO het *use case* formulier ingezet om de uitvoering te monitoren. Door de geïnterviewde De's is echter aangegeven dat het gebruik van het formulier is gestrand omdat de problemen met de inrichting fundamenteeler bleken dan aan te kaarten via een formulier. Er zijn toen geen andere instrumenten ingezet om de naleving van dit kader systematisch te monitoren. Overigens heeft de CPO recent wel besloten een enquête uit te zetten om het functioneren van de privacyorganisatie te evalueren.

f. De relatie met andere directies en rollen is niet helder en staat niet beschreven

Naast de privacyorganisatie zijn er binnen de Belastingdienst andere kaderstellende directies en rollen met verantwoordelijkheden die raken aan het gegevensbeschermingsrecht. Meerdere geïnterviewden hebben opgeroepen tot een verheldering van de relatie tussen de (rollen in de) privacyorganisatie en deze directies en rollen. Ieders verantwoordelijkheid en hoe er afstemming moet plaatsvinden moet duidelijker worden en kaders moeten op elkaar worden afgestemd.

Andere kaderstellende directies met verantwoordelijkheden die raken aan gegevensbeschermingsrecht zijn bijvoorbeeld de directies UHB en FJZ.³⁰ UHB is verantwoordelijk voor het uitvoerings- en handhavingbeleid binnen de Belastingdienst en FJZ bewaakt o.a. belangrijke waarden als rechtmatigheid en mensenrechten binnen de organisatie. Uit de interviews blijkt dat UHB en FJZ nu vooral contact hebben met de vaktechnische lijn AVG/Privacy. Het CPO-office wordt nog minder gevonden. Ook enkele Enterprise architecten binnen directie IV&D hebben aangegeven meer structureel afstemming te willen met het CPO-office, omdat het beleid op het gebied van gegevensbescherming ook een plek moet krijgen in de referentie-architectuur van de Belastingdienst. Binnen directie IV&D zijn, naast de CPO, ook de andere C-rollen gepositioneerd.³¹ De (gezags)verhouding en procedures voor afstemming tussen de CPO en deze rollen verdient ook de nodige aandacht.

²⁹ Brief van de AP aan de Belastingdienst van 17 september 2025 met kenmerk 2025-011787.

³⁰ <https://over-ons.belastingdienst.nl/organisatie/beschrijvingen-directies/>

³¹ Chief Data Officer (CDO), de Chief Information Security Officer (CISO), Chief Technology Officer (CTO) en de Chief Information Officer (CIO). Zie ook Besluit CIO-stelsel Rijksdienst 2026.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

- g. Onduidelijk of de opzet van privacyorganisatie van de Belastingdienst in lijn is met het privacybeleid van het Ministerie van Financiën

De Belastingdienst is onderdeel van het Ministerie van Financiën. De minister van Financiën is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerkingen van persoonsgegevens door de Belastingdienst. Het nu geldende privacybeleid van het Ministerie van Financiën is vastgesteld in april 2023,³² en dit beleid wordt op dit moment geactualiseerd.³³ De AP constateert dat uit de Nota privacygovernance niet valt af te leiden of deze is opgesteld met in achtneming van het privacybeleid van het ministerie en of deze ermee in lijn is. De AP merkt op dat de andere twee door de CPO vastgestelde verplichtende kaders wel melding maken van het privacybeleid van het ministerie en dat die kaders daar een concretisering van zijn.³⁴

- h. Hoge werkdruk

De AP constateert dat met name bij de Dc's en het CPO-office regelmatig een te hoge werkdruk wordt ervaren waardoor er onvoldoende kwaliteit geleverd kan worden of werkzaamheden in z'n geheel niet worden uitgevoerd. Dit heeft ook negatieve effecten op het gevoel van voldoening halen uit werk.

Veel werkdruk komt voort het achterstallig onderhoud van de informatiehuishouding (bedrijfsprocessen, werkprocessen, solution architectuur). Hierdoor is expertise van schaarse inhoudelijke mensen nodig. Ook de KOSO-opdrachten veroorzaken veel werkdruk. Medewerkers ervaren de KOSO-opdracht als hard en van boven opgelegd zonder dat er rekening wordt gehouden met capaciteit en prioritering. Dit leidt tot een crisisstand waarbij ander werk direct moet worden stilgelegd. De ervaren onduidelijkheid over de taken en verantwoordelijkheden van de rollen in de privacyorganisatie zorgt daarnaast bij alle functionarissen voor extra werkdruk. Tot slot leidt ook het geïntensiveerde toezicht van de AP tot een verhoging van de werkdruk.

Directeuren erkennen dat er veel (achterstallig) werk verzet moet worden om aan de AVG/Wpg te gaan voldoen en dat daardoor de werkdruk hoog is. Sommigen zijn van mening, dat gezien de achterstand, extra personeel nodig is en andere directeuren denken dat heldere kaders en verduidelijking van de taken en verantwoordelijkheden binnen de privacyorganisatie de werkdruk voldoende zal verlagen.

4. Opdracht

De AP draagt de Belastingdienst op om de bovengenoemde knelpunten uiterlijk 1 juni 2027 opgelost te hebben. Daartoe is het noodzakelijk al in de loop van 2026 merkbare verbeteringen door te voeren. Een beter functionerende privacyorganisatie draagt direct en ook voor de langer_e termijn bij aan een hogere efficiëntie en lagere werkdruk voor privacyprofessionals. De opgave voor de Belastingdienst om naleving van de AVG en de Wpg te realiseren is immers groot en deze kan niet binnen een redelijke termijn worden gerealiseerd zonder een effectief functionerende privacyorganisatie.

³² Het document 2023 Privacybeleid 2022 Min Fin Vastgesteld april 2023 (2).pdf

¹¹ 1-tet ducûmênt 20251210 P,iv,;::yL,;:li,;iJ 2025 0.9 met FG aanduiding van te vervallen teKst.docx

³. Zie voetnoot 12.

Datum

24 maart 2026

Ons kenmerk

2024-035019

Na 1 juni 2027 zal de AP wederom het functioneren van de privacyorganisatie evalueren.

Afsluitend

Indien uw medewerkers vragen hebben aangaande deze brief dan kunnen zij contact opnemen met de in deze briefgenoemde contactpersoon.

Een kopie van deze brief zal worden verzonden aan uw FG. Deze brief wordt op 14 april 2026 op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,